

Недоліки існуючої податкової системи України:

- ☑ **нестабільність податкового законодавства**, що обмежує можливості формування суб'єктами господарювання фінансової та економічної політики у середньо та довгостроковому періодах;
- ☑ **неоднорідність та складність нормативно-правової бази оподаткування**, недостатня узгодженість і навіть суперечливість окремих законодавчих норм, відсутність єдиної термінології, частота застосування норм непрямой дії в податкових законах, що призводить до нарощування кількості підзаконних актів, податкових роз'яснень, а також посилення навантаження на судову систему у зв'язку із зростанням кількості позовів щодо порушень податкового законодавства;
- ☑ **неузгодженість податкового законодавства з нормами**, які складають інші інститути фінансового законодавства або входять до інших галузей законодавства;
- ☑ **наявність економічно необґрунтованих розбіжностей** у підходах до визначення та оцінки доходів і витрат для встановлення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств та нормативно-правовою базою бухгалтерського обліку в частині розрахунку фінансового результату, що призводить до невідповідності сум податкових платежів підприємств реальному результату їх господарської діяльності;
- ☑ **несвоєчасне виконання державою своїх зобов'язань** по відшкодуванню податку на додану вартість суб'єктам господарювання;

Недоліки існуючої податкової системи України:

- ☑ **відсутність істотного прогресу в досягненні цілей реформування податку з доходів фізичних осіб** – розширенні його бази шляхом виведення доходів із "тіні", про що свідчать результати податкових перевірок суб'єктів господарювання у 2008 році, за якими заробітну плату у „конвертах” сплачували 42% перевірених роботодавців, а серед роботодавців – фізичних осіб – 74%;
- ☑ **порушення фундаментального принципу справедливості в оподаткуванні**, невиконання податковою системою функції перерозподілу доходів від багатих до бідних;
- ☑ **недостатнє виконання акцизним збором функції обмеження споживання шкідливих для здоров'я товарів**, передусім внаслідок низьких ставок податку, що значно відстають від їх рівня в європейських країнах. Зокрема, навіть після підвищення в 2009 р. ставок акцизного збору на алкогольні напої, тютюнові вироби акциз на сигарети з фільтром у середньому становив 2,34 грн. з пачки (біля 0,25 євро) порівняно з 1,28 євро у країнах ЄС; загальна частка акцизів (специфічний збір плюс адвалорний) у ціні сигарет виросла до 43% за мінімального для країн ЄС рівня 57%;
- ☑ **викривлення стимулів до економічної діяльності** внаслідок співіснування в податковій системі України двох підсистем – загальної і спрощеної, незацікавленість суб'єктів малого підприємництва у зміні свого статусу і, відповідно, зростанні обсягів діяльності; використання суб'єктів підприємницької діяльності, які застосовують спеціальний режим оподаткування, у схемах мінімізації податкових зобов'язань підприємств, що працюють у загальному режимі оподаткування;

Недоліки існуючої податкової системи України:

- ☑ **недосконала й витратна система** адміністрування податків і зборів;
- ☑ **низький рівень податкової культури**, широке розповсюдження схем мінімізації та ухилення від сплати податків, що призводить до зростання податкової заборгованості платників перед бюджетом і державними цільовими фондами, недостатнього фінансування виконання функцій держави;
- ☑ **нераціональна система податкових пільг**, що спричиняють порушення принципів справедливості в оподаткуванні та призводять до зниження фіскальної ефективності основних податків;
- ☑ **нераціональна структура внесків** до Пенсійного та інших державних фондів соціального призначення, наслідком якої є перекладання основного тягаря внесків на роботодавців. Існування чотирьох автономних фондів соціального страхування та диференційованих платежів до кожного з них призводить до значного збільшення витрат на адміністрування внесків, порівняно з консолідованим варіантом їх сплати (єдиний соціальний внесок).

Основними вимогами до реформування податку на прибуток підприємств є:

- ❑ **усунення економічно необґрунтованих розбіжностей** між нормами Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" і положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо визнання та оцінки доходів і витрат з метою створення умов для складання декларації про прибуток за даними бухгалтерського обліку. З цією метою необхідно передбачити:
- ❑ **впровадження у законодавство** щодо оподаткування прибутку підприємств принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, згідно з яким визначається фінансовий результат діяльності підприємства в системі бухгалтерського обліку;
- ❑ **формування інформації** про валові витрати і валові доходи одночасно з формуванням бухгалтерської інформації про витрати і доходи для складання фінансової звітності;
- ❑ **гармонізація структури** та складу валових доходів і витрат при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств і доходів та витрат суб'єктів господарювання при визначенні фінансового результату для складання фінансової звітності;
- ❑ **удосконалення окремих** положень законодавства з метою врегулювання проблемних питань, що виникають при нарахуванні та сплаті податку філіями, оподаткування доходів від операцій з іноземною валютою, оподаткування операцій з цінними паперами, та застосування поняття "роялті";
- ❑ **вирівнювання податкового навантаження** на суб'єктів господарювання шляхом переведення страхової діяльності на загальну систему оподаткування із запровадженням на перехідний період комбінованої сплати податку;

- **удосконалення** з урахуванням міжнародного досвіду положень **національного законодавства** щодо оподаткування процентів у випадках застосування "тонкої" (недостатньої) капіталізації з метою недопущення штучного заниження податкової бази та забезпечення контролю практики трансфертного ціноутворення і схем "тонкої" капіталізації;
- **усунення викривлень у розподілі податкового навантаження**, зумовлених використанням суб'єктів господарювання, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування, у схемах мінімізації податкових зобов'язань підприємств, що працюють у загальному режимі оподаткування, шляхом виключення зі складу витрат, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, витрат на придбання товарів, робіт, послуг у фізичної особи-підприємця, що сплачує єдиний податок;
- **удосконалення порядку амортизації** основних засобів та нематеріальних активів шляхом запровадження нормативів амортизації, які стимулюватимуть оновлення основних засобів;
- **запровадження механізму "звичайних цін"**, що сприятиме достовірному відображенню господарських операцій, з метою протидії заниженню податкових зобов'язань;
- **впровадження інвестиційно - інноваційного податкового кредиту** для цілей виконання інвестиційних проектів, стимулювання запровадження заходів з енергозбереження;
- **поступове зниження ставки** податку на прибуток підприємств;
- **упередження непродуктивного відтоку капіталу** до країн з преференційним режимом оподаткування шляхом установлення спеціальних правил оподаткування для платників, які вступають у договірні відносини із суб'єктами таких держав.

Оподаткування доходів фізичних осіб буде змінено у таких напрямках:

- ❑ **оптимізація податкового навантаження** на самозайнятих осіб та запровадження для них принципу оподаткування річного доходу зі сплатою авансових платежів від очікуваного доходу (прибутку), але не нижче платежів попереднього періоду;
- ❑ **регламентація порядку оподаткування доходів осіб**, які здійснюють незалежну професійну діяльність;
- ❑ **упорядкування процедур справляння податку з доходів від продажу майна**, а також доходів у вигляді спадщини та подарунків;
- ❑ **відмова в процесі реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності** від використання фіксованого податку із наданням фізичним особам – платникам, які провадять підприємницьку діяльність із продажу товарів і надання супутніх послуг на ринку, права переходу на сплату єдиного податку;
- ❑ **встановлення більш справедливих підходів** при наданні пільг з урахуванням рівня задекларованого доходу особи;
- ❑ **врахування принципу платоспроможності** в оподаткуванні доходів фізичних осіб шляхом підвищення податкового навантаження на високодохідні групи населення **через:**

збільшення ставки податку з доходів, що перевищують місячний максимальний розмір заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески до соціальних фондів;

запровадження оподаткування за підвищеною ставкою доходів у вигляді процентів по депозитних (вкладних) банківських рахунках, вкладах до небанківських фінансових установ або процентів (дисконтних доходів) на депозитні (ощадні) сертифікати, розмір яких сукупно за рік перевищує місячний максимальний розмір заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески до соціальних фондів;

- ❑ **встановлення однакових ставок** при оподаткуванні доходів резидентів та нерезидентів з урахуванням досвіду країн ЄС;
- ❑ **уніфікація підходів до оподаткування** пасивних доходів з метою стимулювання інвестиційної діяльності;
- ❑ **застосування методів виявлення перевищення** витрат над задекларованими доходами (крім витрат, що дозволено враховувати при оподаткуванні) з метою недопущення ухилення від виконання конституційного обов'язку щодо сплати податків.

Податок на додану вартість

ПДВ повинен створити стійку базу для мобілізації державних доходів. З метою досягнення цієї мети та забезпечення основного принципу функціонування ПДВ – нейтральності – необхідно забезпечити:

- запобігання** створенню умов конкуренції при сплаті податку;
- дотримання** міжнародних правил щодо застосування “нульової” ставки податку лише при оподаткуванні експортних операцій;
- поступове зниження** ставки податку;
- запобігання** запровадженню інших методів податкового обліку, дотримуватися "правила першої події".

Напрями удосконалення справляння податку передбачають:

- удосконалення механізму сплати** податку на додану вартість та бюджетного відшкодування шляхом покращення системи адміністрування податку та зменшення кількості ухилення від його сплати, удосконалення порядку реєстрації та податкового контролю платників;
- оптимізацію пільгового режиму** оподаткування у сфері сільського та лісового господарства, рибальства;
- відмову від вексельної форми** проведення розрахунків при ввезенні (імпортуванні) товарів на митну територію України;

Податок на додану вартість

- ❑ **впорядкування системи пільг**, що надаються за галузевою та професійною ознаками;
- ❑ **приведення порядку оподаткування операцій**, зокрема, пов'язаних з переміщенням товарів через митний кордон України, наданням туристичних послуг, ввезенням (вивезенням) на митну (з митної) територію давальницької сировини та вивезенням (ввезенням) виробленої з неї готової продукції, а також операцій, які проводяться нерезидентами, зокрема у сфері інформаційних технологій, у відповідність із міжнародними правилами (нормами);
- ❑ **удосконалення процедури подання** платниками податку в обов'язковому порядку **податкової звітності** в електронному вигляді;

Акцизний податок

Удосконалення справляння акцизного податку здійснюватиметься шляхом:

- ❑ **послідовного запровадження положень законодавства ЄС** при справлянні акцизного податку;
- ❑ **забезпечення виконання угод ГАТТ/СОТ**, зокрема єдиних підходів в оподаткуванні, ввезених та вироблених в Україні товарів, з метою подальшої інтеграції України до світової спільноти;
- ❑ **проведення кодифікації законів**, які встановлюють правила застосування акцизного податку з метою досягнення прозорості і стабільності, розроблення єдиного нормативно-правового акта з визначенням переліком підакцизних товарів, базою та об'єктами оподаткування з урахуванням основних вимог директив Ради ЄС та угод ГАТТ/СОТ;
- ❑ **посилення регулюючого впливу акцизу** на ціноутворення на ринку товарів, шкідливих для здоров'я людини, з метою зменшення їх споживання; підвищення частки акцизу в ціні реалізованих підакцизних товарів за рахунок збільшення ставок податку та з огляду на світову практику;
- ❑ **посилення вимог до виробництва та реалізації пива** солодового та запровадження методів контролю за його обігом як за іншими видами алкогольних напоїв;
- ❑ **поступове посилення екологічного спрямування акцизного податку** у відповідності до європейських принципів, застосування регулюючої функції акцизів до товарів, використання яких пов'язано з забрудненням навколишнього середовища;
- ❑ **поступового наближення контролю за виробництвом та обігом спирту**, алкогольних напоїв і тютюнових виробів відповідно до норм законодавства ЄС;

Акцизний податок

- **запровадження принципів ЄС до системи контролю** за обігом підакцизної сировини, що використовується для виробництва не підакцизних товарів із застосуванням нульової ставки акцизного податку;
- **проведення щорічного автоматичного корегування** розмірів ставок акцизного податку на алкогольні напої та тютюнові вироби відповідно до індексів споживчих цін за попередній період;
- **доповнення переліку платників податку** особами, які придбавають підакцизні товари, що були ввезені на територію України або реалізовані на території України на пільгових умовах без сплати акцизного податку.

Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів

Реформування здійснюватиметься

ШЛЯХОМ:

- запровадження додаткової диференціації ставок податку** для легкових автомобілів при об'ємі циліндрів двигуна більше 3500 куб. см;
- переходу до оподаткування вантажних транспортних засобів** в залежності від середнього навантаження повної маси вантажного транспортного засобу на одну вісь такого засобу;
- включення до переліку об'єктів оподаткування податком причепів** (напівпричепів) з їх оподаткуванням в залежності від середнього навантаження повної маси причепу (напівпричепу) на одну вісь;
- запровадження оподаткування власників повітряних транспортних засобів;**
- розширення бази оподаткування** за рахунок деяких водних видів транспортних засобів залежно від потужності їх двигуна;
- справляння податку при першій реєстрації** водних та повітряних транспортних засобів.

Основними напрямками реформування системи платежів повинні стати:

- **посилення впливу системи** природно-ресурсних платежів на стимулювання їх раціонального використання, збереження та повноцінного відтворення природних ресурсів шляхом збільшення розмірів платежів до бюджету;
- **запровадження щорічної індексації** ставок зборів за користування радіочастотним ресурсом України, за спеціальне водокористування, за спеціальне використання лісових ресурсів та плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин, з метою врахування інфляційних процесів в економіці;
- **реформування плати за землю** шляхом створення справедливої бази оподаткування земельних ділянок на основі нормативної грошової оцінки землі як складової Державного земельного кадастру, що відображає прогресивну світову практику;
- **встановлення плати за землю** з урахуванням особливостей володіння та використання земельних ділянок;
- **розширення бази оподаткування земельним податком** шляхом вирівнювання податкового навантаження на суб'єктів господарювання у різних сферах економічної діяльності та встановлення ставок податку для окремих категорій землі, грошову оцінку яких проведено, але розмір ставок податку законодавчо не визначено;

Природно-ресурсні платежі

- **перегляд системи пільг** зі сплати земельного податку з метою скасування пільг, які не мають соціальної спрямованості та економічного ефекту, та продовження застосування ефективних податкових пільг;
- **запровадження коригуючого коефіцієнта** до ставок рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України у разі зміни тарифів на транспортування продукції магістральними трубопроводами України.

Запровадження екологічного податку передбачатиме:

*(замість збору за забруднення
навколишнього природного середовища)*

- ❑ **розширення бази оподаткування** шляхом включення до неї викидів в атмосферу, що здійснюються повітряними суднами, іншими пересувними джерелами забруднення, екологічно небезпечної продукції;
- ❑ **суттєве підвищення ставок** податку за всі види викидів та скидів забруднюючих речовин, а також за розміщення відходів з метою розв'язання проблеми їх накопичення та переробки;
- ❑ **запровадження коригуючих коефіцієнтів** до ставок податку, величина яких залежатиме від виконання суб'єктом господарювання у встановлений строк заходів щодо зменшення викидів та скидів забруднюючих речовин і розміщення відходів, дотримання лімітів, а також використання маловідходних та безвідходних ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій.

Податок на нерухоме майно (нерухомість)

Податок на нерухоме майно (нерухомість)

повинен стати важливим засобом зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів, підвищення соціальної справедливості оподаткування, покращення виконання державними фінансами перерозподільної функції.

У зв'язку з цим передбачається:

- визначити платниками податку** власників житлової нерухомості, відмінної від земельної ділянки (фізичні і юридичні особи);
- віднести до об'єктів оподаткування** житлові будинки квартирної типу або їх частини (квартири), житлові будинки садибного типу, дачні і садові будинки;
- визначити базою оподаткування** загальну площу будівель житлової нерухомості; до 31 грудня 2011 року (включно) база оподаткування визначається на підставі даних бюро технічної інвентаризації, з 1 січня 2012 року – на підставі даних органів державної реєстрації прав на нерухоме майно;
- з метою забезпечення ефективного оподаткування нерухомості та дієвого контролю за сплатою податку необхідно **забезпечити підготовку формування реєстру об'єктів нерухомості** та зіставлення його з інформацією про земельні ділянки, на яких розташовані такі об'єкта;
- по завершенні робіт із визначення оціночної вартості кожного об'єкта оподаткування та створення фіскального кадастру **здійснити перехід на справляння податку** на основі оціночної вартості нерухомого майна;
- ставки податку встановити у відсотках** до мінімальної заробітної плати **за 1 кв. м** оподатковуваної площі нерухомості; надати органам місцевого самоврядування право на застосування до ставок податку коригуючих коефіцієнтів (понижуючих або підвищуючих) виходячи з місця розташування об'єкту нерухомості та його технічного стану.